

Helyi tanterv

Ének - zene

Hat évfolyamos gimnázium

7 - 12. évfolyam

HELYI TANTERVI ÓRASZÁMOK						
6 évfolyamos gimnázium						
<i>Évfolyam:</i>	7.	8.	9.	10.	11.	12.
<i>Heti óraszám:</i>	1	1	1	1	-	-
<i>Évi óraszám:</i>	34	34	34	34	-	-

1. BEVEZETÉS

1.1 Kerettantervi megfelelés

1.1. Az ének-zene tantárgy helyi tantervének a módosításához a 2020-as NAT Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára (7-8. évfolyam), és a Kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyamára (9-10. évfolyam) készült tartalmi szabályzókat használtuk.

1.2. Célok, feladatok

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotások optimális zenei befogadása.

Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával kell sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

A közös éneklés legmagasabb szintje az iskolai kórus, mely nélkül nem teljesíthetők Kodály zenei nevelési elvei.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenetörténeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenetörténeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok nem válnak szét élesen órakeretre, tananyagegységekre. A megjelölt órakeretek a tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelölik. Minden órán sor kerül éneklésre, folyik a növendékek zenei generatív készségének fejlesztése, zenét hallgatnak. Ezt segíti az órákon megjelenő felismerő kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

Fejlesztési célok a 7–8. évfolyamon

A Készségek fő területei: előadói, befogadói és alkotó készség, melyek a témakörökön belül találhatóak.

Az ének-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és továbbfejlesztésében. Ebben az ének-zenére különösen fontos szerep hárul. Az ének-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből adódik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanuláshoz is pozitívan járul hozzá.

A kommunikációs kompetenciák: Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A kommunikációs készségek mélyüléséhez kapcsolódik a zeneművek elemzése, amely által a tanuló saját szavaival képes leírni a zenei folyamatokat, megérti a tágabb összefüggéseket, a zene funkcióját és kapcsolatát azzal a világgal, amelyben létrejött, illetve azzal a világgal, melyben aktuálisan hatást gyakorol. A tanuló így megismeri a zene mindennapi funkcióját és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül (pl. kórus), és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. Ezen kívül különböző kultúrák zenéjével való ismerkedés és azok társadalmi funkciójának megértése hozzájárul a komplex látásmód kifejlődéséhez.

Fontos, hogy a tanulók minél differenciáltabban tudják megfogalmazni a zeneművek üzenetét és megtalálják önmagukat bennük. Ehhez szükséges a tanár változatos, és életkori sajátosságokhoz igazodó gazdag motivációs tárháza.

Az ének-zene órák fontos célja a komplex élményátadás, mely a tanulót különféle tevékenységeken keresztül vonja be a zenélésbe. Ide tartozik a mozgás, koncertlátogatás, tánctanulás, a zenei anyaghoz kapcsolódó dramatikus előadások létrehozása és az órán kívüli gyűjtőmunka. A zenepedagógiai tevékenység jelentős mértékben alapoz a kortárs kulturális és zenei környezetre is, segít megérteni és feldolgozni a modern életvitelhez kapcsolódó nagy mennyiségű hangzó anyagot és megtalálni bennük a művészi értékeket. Az élményszerzés kiteljesedhet koncerteken az élő zenével történő találkozásokkor, de legmagasabb fokát a iskolai minőségi kóruséneklésben érheti el.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóknál kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljék meg.

A tanár megismertet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet fordít a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

1.3. A tanulók értékelése

Az értékelési céloktól és típusoktól függ, hogy milyen alapelvek alapján értékelünk. A művészeti területeken különösen nagy hangsúlyt kap a formáló, motiváló (formatív) értékelés, hisz ennek segítségével biztosítható az alkotás örömeinek megőrzése, továbbá ez feltételezi a saját teljesítményekhez viszonyított egyéni továbblépés lehetőségét. Ennek érdekében, és különösen az adott terület szubjektivitását gyakran túlhangsúlyozó nézőpontok ellensúlyozására különösen fontos, hogy a szaktanár törekszik a tárgyyszerű értékelésre. A viszonylagos tárgyyszerűség feltétele, hogy az adott munkát (teljesítményt) jól meghatározott szempontok szerint kell megvizsgálni, a teljesítmény erősségeit és gyengeségeit meg kell nevezni, valamint az utóbbiak javításához szükséges teendőket ismertetni kell.

A fentiekből következik, hogy a művészetek esetében különösen fontos értékelési mód a szóbeli értékelés, azaz kiváltképp az alkotó munka esetében folyamatos egyéni korrekció szükséges, az eltérő egyéni képességek és készségek figyelembevételével. Kizárólag a megfelelő értékelési eljárások gyakorlásával lehet sikeres az adott műveltségterület szempontjából oly fontos képességfejlesztő stratégia.

TANTÁRGYI TARTALMAK

A 7. évfolyam tanterve

Heti 1 óra, évi óraszám: 34

A Kerettanterv témakörei:

1. Zeneművek/Népdalok, műdalok
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés
4. Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés
5. Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás.

TÉMAKÖR: Zeneművek/ Énekes anyag

ÓRASZÁM: 28 óra

Magyar népdalok - 7. osztály

A szennai lipisen-laposen; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magos a teteje; Fecském, fecském ; Hopp ide tisztán ; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a kakas; Te vagy a legény

Műzenei szemelvények

Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz); J. Haydn: Szerenád; W. A.Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földkörüli utazása, Örömmóda; Franz Schubert: A pizstráng

Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra

Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651)

ISMERETEK

- Népdalok és műdalok
- a magyar népzene régi és új rétegeinek jellemzői
- Műzene és népzenei feldolgozások különbsége
- Homofon és polifon (kánon) szerkesztés
- A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői
- A dúr és moll szerepe a zenei kifejezésben

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok éneklése kottaképről és emlékezetből

- Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó, zenei tagolás, frazeálás, stílus)
- A parlando, rubato, giusto természetes módú használata
- Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból
- Megzenésített versek előadása tanár, hangszeren játszó osztálytárs által megszólaltatott hangszerkísérettel
- Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel
- A helyes éneklési szokások és a tiszta intonáció fejlődése
- Felismeri a népdalok és a mai világ párhuzamait

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés
- A kreativitás támogatása az éneklésnél, táncolásnál
- Éneklés az iskolai kórusban
- Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó előadásokban, projekteken
- Részvétel a Zenei Világnap alkalmából rendezett iskolai programokban
- A Fejlesztési feladatok és Készségek elnevezésű részben javasoltak alkalmazása

TÉMAKÖR: Zeneművek/Zenehallgatási anyag

ÓRASZÁM: 24 óra

Zenehallgatási anyag – 7. osztály

Magyar Gregoriánium (Schola Hungarica) - részletek

Orlando di Lasso: Visszhang

Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet

J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fuga; Parasztkantáta Nr.16 basszus ária; János Passió – Már nyugosznak a völgyek 15.sz.

G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel

H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor

Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fisz-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel

W. A. Mozart: Falusi muzsikások; Figaro házassága – nyitány részlet

L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia – Örömda

Franz Schubert: A pisztráng; A-dúr zongoraötös IV. tétel

Kodály Zoltán: Jelenti magát Jézus

Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (válogatás)

A népzenei revival legjobb felvételei

ISMERETEK

- Ismeri a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeit, történelmi és kulturális hátterüket
- Azonosítani tudja az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- a zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével
- élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása

- a zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során
- a kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül
- a zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével

FOGALMAK

Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika

Zenei műfajok: zsoltár, trubadúr ének, madrigál, mise, oratórium, kantáta, szvit, concerto, versenymű, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera, ária, kamarazene

Hangfűrt, homofónia, polifónia, hangszerelés

TEVÉKENYSÉGEK

- Részvétel ifjúsági hangversenyeken
- Élménybeszámoló készítése a hallott hangversenyek kapcsán
- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához
- Zeneművek zenetörténeti rendszerezése
- Koncertfilm megtekintése
- Kiállítás megszervezése híres magyar zeneszerzőkről, zenekarokról, előadóművészekről, zeneművekről, koncerthelyszínekről
- A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése
- Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről
- Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről
- Kiselőadás a hangszerekről (megszóltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)
- Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata

TÉMAKÖR: Zenei ismeretek / - Ritmikai fejlesztés

ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 3/8, 6/8 –os ütemmutató
- Felütés- súlytalan indítás

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval
- Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban
- Alkotó készség: 3/8 és 6/8, valamint a felütés alkalmazása improvizáció során
- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket.

FOGALMAK

3/8-os ütemmutató, 6/8-os ütemmutató, felütés/súlytalan kezdés

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult új dalok ritmusának hangoztatása
- Ritmuskánon az osztály csoportjai között
- Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával
- Egyszerűbb ritmushangszerek készítése

- Kottairáshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása

TÉMAKÖR: Ismeretek - Hallásfejlesztés

ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK

- A korábban tanultak elmélyítése, értelmezése
- Kis és nagy szext, szeptim

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- A tanult hangközök éneklése, hangoztatása változatos formákban
- Az énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése, megnevezése és éneklése
- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából
- A dúr és moll jellegű hangzás további megfigyelése a zenehallgatási és az énekelt anyaghoz kapcsolódóan
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Bevezetés a többszólamúságba: egy hallott szólamhoz saját szólam megszólaltatása tiszta intonációval

FOGALMAK

A korábban tanultak elmélyítése.

TEVÉKENYSÉGEK

- A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközök és egyszerű harmóniak megfigyelésének és meghallásának gyakorlására

TÉMAKÖR: Ismeretek – Zenei írás, olvasás

ÓRASZÁM: 4 óra

ISMERETEK

- Új ismeret: 1# 1 bé előjegyzés
- A korábbi ismeretek mobilizálása:
 - Módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangok és törzshangok ismerete
 - A szolmizációs hangok és a zenei törzshangok közötti alapvető különbség értelmezése a tanult énekelt anyagokon
 - Tiszta, kis- és nagy hangközök (T1-T8) megfigyelése és megnevezése az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
 - Fél és egész hangos építkezés fogalmi ismerete
 - Kis és nagy terc szerepének fogalmi ismerete a dúr és moll jelleg hangzásában

FEJLESZTÉSI FELADATOK, KÉSZSÉGEK

- Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

FOGALMAK

Minden korábban szereplő fogalom. Továbbá: G-dúr, é-moll, F-dúr, d-moll

TEVÉKENYSÉGEK

- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése
- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal
- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Kottaíráshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása.

Az osztályozó vizsga követelményei a 7. évfolyamon:

1. félév:

- Tudjon a vizsgázó önállóan elénekelni 6 dalt – a magyar népzene régi és új stílusú népdalaiból, más népek dalaiból, ill a műdalok közül válogatva – kifejezően és stílusosan .
- A meghallgatott zenei szemelvények közül a jellemző részletek alapján ismerjen fel 7 művet.
- Ismerje az adott kor –bécsi klasszicizmus– jellemző stílusjegyeit, a XVIII. századi zeneszerzők közül tudjon megnevezni 2 magyar és 2 külföldi művészt.
- Tudjon könnyebb zenei idézetet szolmizálva (2# 2b előjegyzéssel) elénekelni.
- Ismerje a tanult művek műfaji jellemzőit, a hozzájuk tartozó zenei kifejezéseket.

2. félév:

- Tudjon a vizsgázó önállóan elénekelni 10 dalt – a magyar népzene régi és új stílusú népdalaiból, más népek dalaiból, ill a műdalok közül válogatva – kifejezően és stílusosan .
- A meghallgatott zenei szemelvények közül a jellemző részletek alapján ismerjen fel 12 művet.
- Ismerje az adott kor – romantika – jellemző stílusjegyeit, a XIX. századi zeneszerzők közül tudjon megnevezni 2 magyar és 4 külföldi művészt.
- Tudjon könnyebb zenei idézetet szolmizálva (2# 2b előjegyzéssel) elénekelni.
- Ismerje a tanult művek műfaji jellemzőit, a hozzájuk tartozó zenei kifejezéseket.

A fejlesztés várt eredményei a 7. évfolyam végén

Az énekes anyagból 15-20 dalt és zenei szemelvényt (egyszólamú és többszólamú anyag) emlékezetből énekelnek kifejezően és stílusosan csoportban.

A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük.

Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák.

Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten. A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott

zeneműveket (min. 20 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.

A 8 évfolyam tanterve

Heti 1 óra, évi óraszám: 36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Éneklés	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Biztos éneklési készség, kifejező és stílusos előadás csoportosan.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: megfelelő tér mozgáshoz, mágneses tábla, vonalas tábla.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A dalkincs ismertetése és folyamatos bővítése: többféle zenetörténeti stílusból válogatott szemelvény, magyar népdalok, más népek dalai, kiegészítve a magyar populáris zene műfajaiból válogatott néhány példával. Az énekhang további képzése egy- és többszólamú gyakorlatokkal, figyelve a tanulók egyéni vokális fejlődésére (mutálás).	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva (pl. szerelmi dal, búcsúzó dal, keserves). Más népek dalai (pl. orosz, cseh, szlovák, lengyel, román népdalok, más földrészek népzeneje, afroamerikai népzene). Zongorakíséretes dalok, népdalok 20. századi vagy mai feldolgozásai. Többszólamúság: kánonok, reneszánsz társas dalok rövid részletei.	Egyéni és csoportos ének. Gyűjtőmunka. Verseny- tanulói előadás. Szemléltetés. Gyakorlás.	Éneklés Gyűjtőmunka Hangképzés Dramatizálás Verseny Kórusének	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, versmegzenésítések irodalmi alapja. <i>Idegen nyelvek:</i> más népek dalai eredeti nyelven.	Tankönyv Zongora CD Zenekalauz
Példák a populáris zenéből. A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: dal- és témarészletek a 20. és 21. század zenéjéből A fenti zenei példák éneklése közben az életkori sajátosságoknak megfelelő tiszta intonáció és helyes hangképzés (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), továbbá stílusos, kifejező éneklés.				

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Társasdal, népdal, komponált dal, új stílusú népdal, régi stílusú népdal előadásmódja . népdalfeldolgozás, más népek dalai
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Ritmus- és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlődő formaérzék, többszólamú alapkészségek.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: ritmushangszerek, vonalas tábla, mágneses tábla.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A kialakított készségek továbbfejlesztése. Generatív képességfejlesztés komponálással, rögtönzött folytatással. Hallásfejlesztés harmóniai példák szemléltetésével, egyszerűbb példák (harmóniai vázak) alkotásával.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Különböző metrikájú vagy aszimmetrikus hangsúlyozású ritmusgyakorlatok alkotása és reprodukálása. Skálák és hangzatok szerkesztése és hangzásának megfigyelése. Ritmus, metrum: – különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója (hangsúlyok, pl. keringő, habanera vagy a swing egyenetlen nyolcadhangjai), – ritmusimprovizáció afrikai dobon, csörgők, teakfa, aszimmetrikus	Egyéni és csoportos ének. Irányított improvizáció. Csoportos és egyéni tánc. Páros gyakorlatok. Gyakorlás. Feladatmegoldás · Alkotás-improvizáció.	Mozgásos ritmizálások Tánc Improvizáció Éneklés Memorizálás Írás Felismerő kottaolvasás	<i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése. <i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.	Tankönyv Ritmushangszerek Zongora

hangsúlyozás, szinkópálás. Dallam: – hétfokú hangsorok, blues skála megismertetése. Harmónia: – szubdomináns funkció (IV. fok) dúrban, diszsonáns hangzatok – különböző skálák hangjaiból szerkesztett hangzatok, kipróbálása énekléssel, csoportosan. Komponálás és rögtönzés összekapcsolása: – adott dallamhoz rögtönzött egyszerű harmónia kíséret, adott harmónia kísérethez rögtönzött dallamalkotás, – dallamkomponálás megadott paraméterekkel (hangkészlet, metrum, ritmikai elemek, szekvencia), rögtönzött folytatás (pl. kérdés és felelet rögtönzés, téma komponálás és variáció képzése, egy ritmikai ötlet organikus továbbshívése).		Hangszeres bemutatások olyan tanulóól, aki tud gitározni, zongorázni.		
---	--	--	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rögtönzés, ritmusvariációk, cluster, blues skála, szubdomináns funkció, augmentáció, diminúció, aszimmetrikus ütem.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	Óra- keret 6 óra
Előzetes tudás	Ritmikai, metrikai és dallami alapkészségek: a tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképről és azok alkalmazásának és újraalkotásának képessége a különböző generatív tevékenységek során. Könnyű olvasógyakorlatok énekes reprodukciójának képessége.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: vonalas tábla, mágneses tábla,	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	További ritmikai, metrikai és dallami elemek elsajátításával a zenei reprodukció fejlesztése. Előkészítést követően rövid, az énekelt zenei anyagnál könnyebb olvasógyakorlatok reprodukciójával a belső hallás fejlesztése. Felismerő kottaolvasási képesség fejlesztése egy-egy meghallgatott zenemű kottaképének követése alapján.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Zeneelméleti ismeretek bővítése az előkészítés – tudatosítás – gyakorlás/alkalmazás hármas egységében: a tanult ritmusok felismerése, használata fejlődés a felismerő kottaolvasás terjedelmében és sebességében. Ritmikai elemek, metrum: - ütemfajták: 5/8, 7/8.	Egyéni és csoportos gyakorlatok. Éneklés, Beszélgetés. Értelmezés. Kérdve kifejtés. Elemzés.	Megfigyelés Éneklés Mozgásos ritmizálás	<i>Matematika:</i> törtek.	Tankönyv Kottafüzet Zongora Ritmushangszerek
Dallami és harmóniaelemek: - harmóniai feszültség és oldás megfigyelése. Hangközök: - Tanult hangközök felismerése, alkalmazása szerkesztésekben, csoportosítása(megismerés szintjén). - Zeneelméleti összefoglalás: kvintkör, kvintoszlop, módosítójelek dőhelyek előjegyzések alapján	Szemléltetés. Gyakorlás. Feladatmegoldás. Tudatosítás.	Memorizálás Analízis-szintézis Feladatmegoldások		

Kulcsfogalmak/fogalmak	5/8, 7/8, harmóniai feszültség és oldás, ritmikai, dallami, hangközelemek rendszerezése
-------------------------------	---

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A megszerzett éneklési és generatív készségek szintjével, valamint az átélt zenei élmények mennyiségével arányos befogadói kompetencia.	
További feltételek	Személyi: szaktanár	
	Tárgyi: vonalas tábla, mágneses tábla, CD –lejátszó, DVD-lejátszó, megfelelő tér dramatizáláshoz, rajzi eszközök, internet.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összetettebb, hosszabb, fokozott koncentrációt igénylő zenei anyag befogadásához szükséges kompetenciák fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<i>A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó zenei tapasztalatok</i> Szerkesztési és formai ismeretek: Szöveg és dallam egysége a népdalokban, szerkesztések, dallamvonalak a népdalokban, népi hangszerek szerepe a népdalok kapcsán, stílusok és jellemzőik (régi, új) népek népzeneje. A népdalfeldolgozás módjai Bartók és Kodály művészetében, szerepük életműjükben Műzene és népzene megkülönböztetése hangszerek megfigyelésével. Konszonzancia és diszszonzancia megfigyelése. Impresszionizmus a festészetben és a zenében. A populáris dalok zenei jellemzőinek megfigyelése a következő szempontok alapján: forma, szöveg, szövegábrázolás, dallami jellemzők, tipikus harmóniai fordulatok, alapritmus és más érdekes ritmikai elemek, hangszerelés, improvizáció, dallami díszítés, különleges előadói megoldások. A zenei forma és szerkezet azonosítása a hallgatott zeneművekben. Különös tekintettel a 20. század zenéjére és a könnyűzenére. A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: Alapvető ismeretek, a mű keletkezésének körülményeiről, zeneművek történeti koráról, a zeneszerzők életéről, a művek műfajáról és formájáról. A partitúra használata zenehallgatáskor (a	Éneklés-egyéni és csoportos. Egyéni és csoportos gyakorlatok. Értelmezés. Kérdve kifejtés. Elemzés. Megfigyelés. Azonosítás. Szemléltetés. Tudatosítás. Gyűjtőmunka-egyéni és csoportos Projektmunka	Éneklés Megfigyelés Gyűjtőmunka Azonosítások-megkülönböztetések Memorizálás Önálló ismeret-szerzés más forrásokból Vélemény-alkotás Rendszerezés	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> középkori világi költészet, nemzeti romantika, romantikus vers, szövegelemzés. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata. <i>Idegen nyelvek:</i> énekes művek eredeti nyelven. <i>Erkölcstan:</i> műalkotások erkölcsi üzenete. <i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti stíluskorszakok és stílusirányzatok.	Tankönyv CD – Zenekalauz sorozat Kottafüzet Zongora

zenehallgatást segítő egyszerűsített kottakép). Más műveltségi területekhez tartozó kapcsolódások felfedeztetése, bemutatása, az önálló ismeretszerző tevékenységre való ösztönzés, önálló gyűjtések, kutatások (zenei példa és ismeretanyag) Összefüggések bemutatása a zenei stíluskorszakok és történelmi események között, önálló gyűjtőmunka segítségével.				
---	--	--	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	zenei rendszerezés a formai sajátosságok szerint és a stílus, történet szerint, konszonancia, diszszonancia, zenei impresszionizmus, műzene, népzenei feldolgozás, klasszikus zene, populáris zene, modern zene.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás – Zenehallgatás			Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.			
További feltételek	Személyi			
	Tárgyi			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenehallgatóvá nevelés.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, munka- és szervezési formák	Tanulói tevékenység	Kapcsolódási pontok	Taneszközök

Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva: – a középkor és a reneszánsz zenéje: gregorián és	Egyéni és csoportos gyakorlatok.	Befogadás	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> romantikus és kortárs költészet, szövegelemzés.	Tankönyv CD –Zenekalauz sorozat Kottafüzet Zongora Zenei DVD-k
	Éneklés,	Véleményalkotás		
	Értelmezés.	Rendszerezés	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi kapcsolata.	
	Kérdve kifejtés.	Memorizálás		
	Elemzés.	Gyűjtőmunka		
	Szemléltetés. Megfigyelés. Azonosítás	Projektmunka	<i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti	
	Tudatosítás.			
	Gyűjtőmunka- egyéni és csoportos			

trubadúr ének, madrigál, – barokk zene: kantáta és oratórium szvit, concerto, concerto grosso részletek,	Projektmunka	Hangverseny-látogatás Megfigyelés	stíluskorszakok és stílusirányzatok ismerete.	
– bécsi klasszicizmus: oratórium részlet, vonós-négyes, versenymű szimfónia,				
– a romantika zenéje: romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, programzene, szimfonikus költemény, balett, – a 20. század zenéje: kórusművek, daljáték, opera, táncjáték, kamarazene, jazz és a rock születése, – kortárs zene: 1960-tól napjainkig. A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése. A meghallgatott szemelvények felismerése. Zenetörténeti korszakok, stílusjegyek, műfajok és formák rendszerezett ismerete. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).		Elemzés Más művészeti ágak használata a kifejezésre: képzőművészet, vizuális technikák		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	, tanult hangszeres műfajok és azok tartalmainak kor szerinti ismerete Pl. oratórium barokk, 20. századi. Jazz, rock. Zeneszerzők: Bárdos, Weiner, Farkas, Szőnyi E., Debussy, Honegger, Sztravinszkij, Prokofjev, Britten, Gersh, Penderecky, Kurtág, Petrovics, Szokolay, Balassa S., Pongrácz z., Kocsár M., Dvorák, Ligeti.			

Az osztályozó vizsga követelményei a 8. évfolyamon:

1. félév:

- Tudjon a vizsgázó önállóan elénekelni 6 dalt – a magyar népzene régi és új stílusú népdalaiból, más népek dalaiból, ill a műdalok közül válogatva – kifejezően és stílusosan .
- A meghallgatott zenei szemelvények közül a jellemző részletek alapján ismerjen fel 7 művet.
- Ismerje az adott kor – XX. század – jellemző stílusjegyeit, Kodály munkásságát.
- Tudjon könnyebb zenei idézetet szolmizálva (3# 2b előjegyzéssel) elénekelni.
- Ismerje a tanult művek műfaji jellemzőit, a hozzájuk tartozó zenei kifejezéseket.

2. félév:

- Tudjon a vizsgázó önállóan elénekelni 10 dalt – a magyar népzene régi és új stílusú népdalaiból, más népek dalaiból, ill a műdalok közül válogatva – kifejezően és stílusosan .
- A meghallgatott zenei szemelvények közül a jellemző részletek alapján ismerjen fel 12 művet.
- Ismerje az adott kor – XX. század – jellemző stílusjegyeit, Kodály és Bartók munkásságát, valamint a XX. századi külföldi zeneszerzők közül 3 művészt.
- Tudjon könnyebb zenei idézetet szolmizálva (3# 3b előjegyzéssel) elénekelni.
- Ismerje a tanult művek műfaji jellemzőit, a hozzájuk tartozó zenei kifejezéseket, a szimfonikus zenekar tagjait és elhelyezkedését.

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén

Az énekes anyagból 20 dalt és zenei szemelvényt (egyszólamú és többszólamú anyag) emlékezetből énekelnek kifejezően és stílusosan csoportban.

A generatív készségfejlesztés eredményeként továbbfejlődött a ritmusérzékük, dallami készségeik, többszólamú és harmonikus hallásuk, formaérzékük.

Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák.

Képesek egy-egy zenemű adekvát befogadására annak adott funkciójához, stílusához, műfajához mérten.

A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a halott műveket jellemző részleteik alapján felismerik.

Ajánlott éves tematika

Dalok ünnepeinkre

Kis zeneelméleti összefoglalás

Hangközők

Módosító jelek

Kvintoszlop – Kvintkör

Ritmusok, szünet jelek, zenei jelek

Népdalaink

Október 1. – Zenei Világnap

Bárdos Lajos

Weiner Leó

Farkas Ferenc

Szőnyi Erzsébet

Mit tudunk a régi stílusú magyar népdalokról?

Mit tudunk az új stílusú magyar népdalokról?

Az esz-dó

Szemelvények a magyar zene évszázadainak zenéjéből

Az á-dó

Bartók és Kodály életművének összefoglalása

A 20. század zenéje .

Claude Debussy

Arthur Honegger

Igor Sztravinszkij Szergej Prokofjev.

Benjamin Britten

A szimfonikus zenekar hangszerei
 A dzsessz
 George Gershwin
 Kortárs zenéje
 Krzysztof Penderecki
 Mai magyar szerzők
 Kurtág György
 Petrovics Emil
 Szokolay Sándor
 Balassa Sándor
 Ligeti György
 Pongrácz Zoltán
 Kocsár Miklós
 Évszázadok muzsikája – zenetörténeti összefoglalás
 Antonin Dvořák
 Búcsú az iskolától
 Válogatásra
 Főbb zenei intézményeink

Ajánlott zenehallgatási anyag

A felsorolás ajánlásokat tartalmaz. A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód (pl. szimfóniatétel, daljáték, opera). A megfelelő részletek kiválasztásához a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Bárdos Lajos: Széles a Duna
 Bartók: Medvetánc – zongora
 *Magyar képek – Medvetánc
 Allegro barbaro – zongora
 Emerson Lake and Palmer feldolgozás
 Concerto II. tétel
 Bartók–Kodály: Magyar népdalok
 Beethoven: István király – részlet
 IX. szimfónia IV. tétel
 Beatles: All you need is love
 Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány
 Britten: Változatok és fuga egy Purcell-témára
 Debussy: Children's corner – Az elefánt bölcsődala
 A néger baba tánca
 Dvořák: Újvilág szimfónia IV. tétel
 Gershwin: Porgy és Bess – részletek
 Hacsaturján: Kardtánc
 Spartacus – részlet
 Honegger: II. szimfónia – részlet
 Katonadalok
 Kodály: Karácsonyi pásztortánc
 Kodály: Székelyfő – 1. kép – Elmegek, elmegek; A citrusfa
 Görög lónabalda
 Kitrákotty mese
 Részletek a Bicinia Hungarica sorozatból
 Háy János (daljáték)
 Háry-szvit – Dal
 Napóleon csatája
 Táncnóta
 Kurtág: Játékok – részletek
 Mátyás király udvara – részletek
 Penderecki: Hiroszima levele – részlet
 Prokofjev: Klasszikus szimfónia III. tétel
 Ravel: Bolero – részlet
 Ránki: Pomádé király új ruhája – Finalé
 Szokolay: Alliterációk

Sztravinszkij: Petruska – Orosz tánc

Daj kák tá ca

A balerina tánca

Polka – Rácz Aladár, cimbalom

Vendég ség, csu vas dallam – eredeti felv tel

Európán kívüli kultúrák népzeneje (pl. Ausztrália, Peru, Japán, afrikai országok).

Gregorián énekek, korai többszólamú művek részletei

Johann Sebastian Bach: 3. Brandenburgi verseny, BWV 1048 – 3. tétel

Johann Sebastian Bach: Magnificat, BWV 243 – nyitókórus

Jean Baptist Lully: Az úrhatnám polgár – balett

Claude Debussy: Kis szvit (Petite suite)

Maurice Ravel: Bolero

Erik Satie: Gymnopedie No. 1.

Bartók Béla: Concerto, BB 123 IV. tétel – Megszakított közjáték

Igor Sztravinszkij: A katona története (Histoire du soldat) – elbeszélésre, játékra és táncra

John Cage: 4'33"

Ligeti György: Atmosphères, Lux aeterna

Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete (Threnody for the Victims of Hiroshima)

Andrew Lloyd Webber: Az operaház fantomja – fő dal és Az éj zenéje

Szörényi-Bródy: István, a király részletek

Gerard Presgurvic: Rómeó és Júlia-Lehetsz király és egyéb részletek

A 9-10. évfolyam helyi tanterve

Az ének-zene tantárgy a Nemzeti alaptantervben meghatározott fejlesztési területek, nevelési célok megvalósításához tud hozzájárulni hatékonyan:

- az erkölcsi nevelés (elfogadják és cselekvéseik mércéjévé teszik az emberi kapcsolatokat elfogadott normáit és szabályait);
- a nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés (hagyományok, ünnepek, szokások ismerete, különböző kultúrákkal való ismerkedés és azok tisztelete);
- állampolgári tudatosságra és demokráciára nevelés (el tudják magukat helyezni a közösségben, megértik a szabályok fontosságát, felismerik azokat a helyzeteket, amikor önkéntes aktivitásukkal lehetnek segítségére egyéneknek, szűkebb, tágabb közösségüknek);
- médiatudatosság, amelynek birtoklása választékosságot, fejlett ízlésvilághoz tartozó szelekciós képességet jelent, egyben az értékes médiatartalmak hozzáférésére motivál;
- az önismeret és társas kultúra fejlesztése (kommunikációs képességek, a társaikkal való együttműködés képessége és a mások iránt érzett felelősség és empátia továbbfejlődik);
- testi és lelki egészségre nevelés (kiegyensúlyozott és harmonikus személyiség fejlesztése, a mozgással erősített testtudat, érzelmi intelligencia).

A **kulcskompetenciák** fejlesztésében az ének-zene tárgya az alábbiakhoz járul hozzá a maga eszközeivel:

- az esztétikai, művészeti tudatosság és kifejezőképesség,
- anyanyelvi kommunikáció,
- szociális és állampolgári kompetencia,
- digitális kompetencia,
- kezdeményezőképesség és
- vállalkozói kompetencia.

Célok és feladatok

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai:

- Megismertetni a gyermekeket az éneklés és a zenélés örömeivel.
- Kulcsokat adni számukra a zene élményt nyújtó megismeréséhez, megértéséhez és élvezetéhez. Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.

Az iskolai ének-zene tanulás várt eredménye: a zenei gyakorlat és a zenehallgatás során a tanulók széles körű élményeket szereznek, amely segíti őket eligazodni a körülöttük lévő sokszínű zenei világban, zenei alapműveltséget szereznek.

Az iskolai zenepedagógiai munka Kodály Zoltán alapelveire épül, az aktív éneklést, zenélést és értő zenehallgatást szorgalmazza, tradicionális népzene és igényes műzene alapul. A zenei hallásfejlesztés a relatív szolmizáció segítségével történik. A klasszikus remekművek értő befogadása fejleszti az érzelmi intelligenciát.

A kerettantervben feltüntetett anyagon keresztül a tanulók megismerik a magyar népzene és a más népek zenéje, nemzeti zenei kultúránk és a klasszikus zene, a jazz, valamint a populáris műfajok igényes szemelvényeit. A zenepedagógiai munka a tanulók iskolában, és iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve adott esetben zenei gyakorlatára épülhet, amely ösztönözheti őket énekkarokban és házi zenélésen való aktív részvételre.

Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem ismeretszerzésre való, hanem a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzésére, a művészeti alapkultúra megszerzésére.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok órakeretre, tananyagegységekre nem válnak el élesen. Minden órán sor kerül éneklésre, zenehallgatásra, fejlesztik a növendékek zenei generatív készségét, képességét. Ezt segíti a minden órán megjelenő *felismerő* kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg. A feltüntetett tematikai egységek és közműveltségi tartalmak megjelenése a közoktatás gyakorlatában természetesen átfedik egymást, a tagolás csak a könnyebb áttekinthetőséget szolgálja.

1. Zenei reprodukció

1.1. Éneklés

- Az iskolai ének-zenei nevelés elsődleges élményforrásai a közös éneklés és az elmélyült zenehallgatás. Az ének-zene órán tanult zenei anyag egy részét énekléssel és kreatív zenei gyakorlatokkal készítik elő, illetve sajátítják el.
- Az énekórai műhelymunkát - *lehetőség szerint* - kórus egészíti ki, amely közösségformáló erőt képvisel. Cél, hogy a kóruséneklés örömét a tanulók az ünnepi alkalmak és hétköznapi számos területén megoszthassák másokkal (pl. ünnepségen, hangversenyen, közös éneklés a kirándulásokon, baráti összejöveteleken, közösségi alkalmakon). A kóruson kívül kisebb alkalmi éneklő csoportok, osztályok, évfolyamok, összes tanuló együttesének alkalmi a felelős közösségi magatartás, közösségi élményt szolgálnak.
- Az énekes anyag egy része mindvégig a magyar népdal, a klasszikus műzenei szemelvények, ami kiegészül a jazz és az igényes populáris zene válogatott szemelvényeivel elsősorban a befogadói hozzáállás különbségeinek érzékeltetése és a zenei minőség iránti érzékenység fejlesztése céljából, amelyek műfaji határoktól függetlenül értelmezhetők. Az elsajátított népzenei anyag néptáncélményekhez is kapcsolódhat. Az órai keretben megvalósuló tánczenei lehetőség nagymértékben segítheti a dalanyag funkcióba kerülését.

1.2. Generatív és kreatív készségek fejlesztése

- A generatív - létrehozó, alkotó - készségek és képességek fejlesztésének célja, hogy a tanulók a megszerzett zenei tapasztalatokat alkalmazni tudják, és azokkal képesek legyenek újat alkotni. A generatív tevékenységek, amelyek a kreativitás fejlesztése szempontjából nélkülözhetetlenek, fejlesztik a tanulók zenei érzékét, zeneértését és összpontosító képességét. Segítik őket a zene elemeinek önálló és magabiztos használatában, fejlesztik a tanulók önkifejező képességét, ötletgazdagságát, kreativitását és zenei fantáziáját.
- A generatív zenei tevékenységek a tanítás legkülönbözőbb témáihoz és fázisaihoz kapcsolódhatnak, s bennük a játékos alkotói munka öröme érvényesül. A generatív tevékenységet mindenkor megelőzi a zenei alkotóelemek (pl. ritmus, dallam, polifónia, harmónia, forma) vagy egy adott zenei stílushoz kapcsolódó zenei jelenségek (pl. a klasszika formaérzéke) megismerése az aktív zenélésen keresztül.

1.3. Felismerő kottaolvasás

- A kottaolvasás a zene értésének eszköze, általa olyan kódrendszer kulcsát kaphatják meg a tanulók, amely segíti őket abban, hogy eligazodjanak a zenei tartalmakban. A zenével való ismerkedés kezdeti szakaszában a felismerő kottaolvasás képessége a zeneértés mélységeihez is jelentősen hozzájárulhat. Az önálló zenélésben nélkülözhetetlen eszközzé válik.
- Az ötvonalas kottaképet a gyerekek látják már akkor is, mikor a jelrendszereket még nem tudják megfejteni. A tanulók a felismerő kottaolvasás segítségével egyre több zenei jelenséget képesek jelrendszerről felismerni. A kottaolvasás nem cél, hanem eszköz az iskolai zenetanulás folyamatában.
- A felismerő kottaolvasáshoz kapcsolódó zenei ismeretek tanítása soha nem elvontan, hanem az énekes és hangzó zenei anyaghoz kapcsolódóan történik. A népdalokból vett zenei fordulatokat felhasználják a ritmikai, metrikai és dallami elemek tudatosítására, formájuk megismerése pedig segít a formaérzék fejlesztésében. Az elemző megközelítés helyett válasszák a műfaji meghatározást, találják meg az élethelyzet, az érzelmi kifejezés, az esztétikai szépség személyes kapcsolódási pontjait. A népdalok szövegének értelmezése rávilágít a népdalok gazdag szimbolikájára, megvilágítja a magyar szókincs gazdagságát. *A népdalok nem a felismerő kottaolvasás gyakorló példái. Csak akkor szolmizáljuk, ha az a szebb, tisztább megszólaltatást segíti.*

Zenei befogadás

2.1. Befogadói kompetenciák fejlesztése

A befogadói kompetenciák fejlesztése a zenehallgatás anyagának mélyreható megismerését segíti elő. A befogadói kompetenciák fejlesztése során az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyának kell érvényesülnie. A befogadói kompetenciák fejlesztésével megalapozható a tanulók zenehallgatói magatartása, akik a zenehallgatás során olyan élményeket – minél többféle és valóságos zenei

- tapasztalatokat – szereznek a hallgatott zenéről, amelyek hatására egyre inkább különbséget tudnak tenni az elmélyült zenehallgatás (vagyis a zene befogadása) és a háttérzene fogyasztása között.
- Csend és teljes figyelem nélkül nem jön létre élményt adó zenei befogadás. A művészi értékű zene befogadójává csak az a tanuló válik, aki teljes figyelmét képes a hallott zene felé irányítani. A befogadói kompetencia fejlesztése éppen ezért részben a figyelem készségének kialakítása és folyamatos erősítése felé irányul. Rendszeres zenehallgatás. A zeneművek zenei és zenén kívüli tartalmának, üzenetének megértéséhez szükség van a zenei élmények rendszeres biztosítására: *minden órán legyen zenehallgatás, amely az*

élmény (örömszerző) funkción túl alapját adja a generatív készségek formálódásának, hiszen a generativitás a sokrétű zenei élményből fejlődik ki.

- Adekvát befogadói attitűd. A zenehallgatási anyag értő befogadását segíti az adekvát befogadói attitűd kialakítása, azaz a hallgatott zene funkciójához, stílusához és műfajához megfelelő közelítés. Lényeges, hogy a tanulók úgy hallgassanak zenét, hogy a zenekülönböző megnyilvánulásaihoz a zenéhez leginkább illeszkedő befogadói magatartással forduljanak.
- A befogadói kompetencia fejlesztését segíti elő elsősorban a zenében rejlő gesztusok, karakterek, érzelmek, hangulatok érzékelésének és átérésének képessége, másodsorban pedig a biztos és differenciált hallási képesség (ritmus-, dallam- és hangszínérzék) és a zenei memória. Ezeket rendszeres és nagy mennyiségű énekléssel és a generatív készségek más fejlesztő gyakorlataival alakíthatják.
- *Zeneelméleti és zenetörténeti alapismeretek* minden esetben a zenei befogadást segítik, az elméleti és a lexikális adatok közül elsősorban a kiválasztott művel kapcsolódókkal foglalkozzanak. A lényegláttatásnak és az életszerűségnek minden esetben kulcsszerepet kell kapnia, ezért teljes mértékben mellőzendő az öncélú adatközlés és a nagy mennyiségű memorizálás. Egy szerzői életrajz ismertetésében például nem az önmagukban semmitmondó dátumok és a tartózkodási helyek felsorolása és visszakérdezése, hanem a szerző személyiségének bemutatása, művészi és emberi élethelyzeteinek, a környezetével való kölcsönhatásának, problémáinak, sorsfordulatainak átéreztetése és mindennek művészetére gyakorolt hatása az elsődleges tartalom. Ezt helyenként megtámogathatják a jól megválasztott tényadatok (dátumok, helyszínek), mindenkor kiegészítő, tájékozódást könnyítő jelleggel. Ugyanez érvényes az elméleti ismeretekre: a formatan, az összhangzattan vagy a szolmizáció alapszabályai csak akkor válnak hasznossá, ha zenei érzetekhez kapcsolódnak, ha segítenek a gyerekeknek átérezni azokat a zenei jelenségeket, amelyekről szólnak.

2.2. Zenehallgatás

- A rendszeres és figyelmes zenehallgatással a tanulók zene iránti fogékonyságát és zenei ízlését formálják.
- A zenehallgatási anyag kiválasztásakor a zenei teljességre kell törekedni. Lehetőleg teljes műveket hallgassanak meg, hiszen a tanulók befogadói kompetenciáját s elsősorban zenei formaérzékét a teljes kompozíciók bemutatása fejleszti. A műalkotás egészéről kell benyomást szerezniük, mielőtt a részletekre irányítják a figyelmüket. Miközben a figyelem irányítása bizonyos jelentéstartalmak megvilágítása érdekében fontos, fokozottan figyeljenek arra, hogy a szempontok ne tereljék el a tanulók figyelmét a mű egészének élményszerű befogadásáról.
- A zenei stíluskorszakok tudatosítása csak a 9–10. osztály tantervének feladata.
- Zenehallgatásnál – figyelve a ma felnövő generációk vizuális igényére – törekedjenek DVD-n elérhető koncertfelvételek bemutatására is. Használják ki az internet és a digitális tábla lehetőségeit is.
- Az iskolai zenehallgatás célja nem lehet minden remekmű, s az összes zenei műfaj megismertetése, sokkal fontosabb a befogadói kompetenciák fejlesztése és a zenehallgatás igényének kialakítása, amely biztosítja az egész életen át tartó zenei érdeklődést. Bízniuk kell abban, hogy a meg nem ismert műveket a tanulók életük folyamán megismerik, amennyiben kialakították bennük az igényt az értékes művek hallgatására.
- Az iskolai zenehallgatás mellett keresni kell a lehetőséget az élő zenehallgatásra, a rendszeres hangverseny-látogatásra, és ösztönözni a tanulókat a zenei információk gyűjtésére. A hangversenyek kifejezetten ahhoz a korcsoporthoz szóljanak, akikkel a

látogatást teszik. Rendkívül fontos, hogy a hangverseny legyen előkészített, az órákon ismerjenek meg néhány zenei témát, a művek kontextusát, majd az azt követő alkalommal beszélgetéssel segítsék az élmények feldolgozását. Használják ki a koncertpedagógia adta lehetőségeket!

A tanulók értékelése

A tantervek készítői a tanulói teljesítmények értékeléséhez ajánlásokat fogalmaznak meg. Az ajánlások figyelembe veszik az iskolai értékelés főbb összetevőit, így például megnevezik az értékelés legfontosabb szempontjait, az értékelés kritériumait, a főbb értékelendő teljesítményeket (tevékenységeket, produktumokat). Kitérnek arra is, hogy az adott évfolyamon, az adott tanulási szakaszban milyen formában és milyen rendszerességgel érdemes értékelni.

Általános elvként ajánljuk a következőt: a tanulói teljesítmények értékelésében alkalmazott szempontok legyenek összhangban a NAT-ban megfogalmazott fejlesztési követelményekkel, valamint az iskolai pedagógiai programban, illetve a helyi tantervben meghatározottakkal. Az értékelés pozitív hatásához hozzájárul, ha az folyamatos és tárgyyszerű, azaz megnevezi a teljesítmény erősségeit és gyengéit, valamint az utóbbiak javításához szükséges teendőket is.

A fejlesztő értékelés

Az értékelés funkciói közül kiemelkedő szerepet tulajdonítunk a formáló, a motiváló, az irányt adó, a tanulót elsősorban saját teljesítményéhez viszonyító, fejlesztő értékelésnek, ugyanis ez segíthet leginkább az önismeret fejlesztésében, az ösztönzésben, a továbblépés feladatainak, útjának megmutatásában. Az értékelhető tanulói megnyilvánulásokra vonatkozó szóbeli (énekes és verbális) és/vagy írásos megjegyzések is pontosabb tájékoztatást nyújtanak, rámutathatnak konkrét problémákra, egyúttal javaslatokat is tehetnek a fejlesztésre. A tanulók önértékelése pedig többcélú órai feladat is lehet.

Az osztályozás

Fontos szempont, hogy az osztályzattal történő értékelés a tantervi követelmények megvalósulását számon kérő *szummatív* értékelés. Éppen ezért zavart okozhat, ha az osztályzatnak ez a szerepe elbizonytalanodik, azaz hol a biztatás (formatív értékelés), hol pedig a „büntetés” eszköze. A szummatív típusú felmérő, összegző, záró minősítések, amelyek szelekciós funkciót is betöltenek, csak akkor hitelesek, ha objektívek, ha következetesek, ha meghatározott és nyilvános kritériumok alapján történnek.

Helyi és központi értékelés

Az értékelés iskolai elveinek kidolgozása az iskola pedagógiai programjának, műveltségterületi, tantárgyi szinten pedig a helyi tantervnek feladata.

A 9-10.évfolyam fejlesztési céljai

Az ének-zene tantárgy 9–10. évfolyamon a NAT alábbi fejlesztési területeit képviseli hatékonyan: erkölcsi nevelés, nemzeti öntudat, hazafias nevelés, felelősségvállalás másokért,

önkéntesség, médiatudatosságra nevelés, az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, a testi és lelki egészségre nevelés. A kulcskompetenciák fejlesztésében pedig a következőket képes támogatni: esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, digitális kompetencia, kezdeményezőképesség, vállalkozói kompetencia, hatékony, önálló tanulás.

Ebben az életkorban a zenei stílusnak megfelelő előadásmód, a kommunikatív muzikalitás továbbfejlesztése áll a középpontban. Erdemes kisebb alkalmi együtténeklő csoportoknak is rendszeres funkcionális énekes feladatot adni (énekes néphagyomány felelevenítése, projektnapok zenei elemei, bensőséges közösségi, egyházi ünnepeken való aktív részvétel, osztályéneklési verseny, osztályindulók éneklése, „ki mit tud”, évfolyam, több évfolyam, iskolai együtténeklés stb.).

Az elsajátított népzenei anyag néptánc-élményekhez kapcsolódik. A táncbéli lehetőség felkínálása, esetleg rendszeres, projektszerű vagy tömbösített órák formájában történő megvalósítása nagymértékben segíti a dalanyag funkcióba kerülését. Az énekes anyagban a klasszikus és populáris zenei műfajok szemelvényei mellett nagy jelentősége van a zenehallgatás anyagainak dúdoló, kísérő, csak a követés és a minél közelebbi megismerés, és nem a teljesítményszerű reprodukció igényével történő éneklésének is. A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, s felismerik kottaképről, esetleg tanári segítséggel reprodukálják, a zenei elemeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják.

A zenehallgatásra ajánlott zeneirodalmi műalkotások többsége nagy lélegzetű, a kerettantervben ajánlott művek közül inkább kevesebbet tanítunk, de a választott műveket alaposan és sokféle részletre kiterjedően ismertetjük. A zenehallgatási anyag előkészítése és tanítása során törekszünk az infokommunikációs társadalomban elérhető gazdag médiatartalmak felhasználására (pl. letölthető multimédiás tartalmak, különböző interpretációk összehasonlítása).

A 9. évfolyam tanterve

Heti 1 óra, évi óraszám: 36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Éneklés		Órakeret javasolt óra-szám 12
Előzetes tudás	Az általános iskolában megismert népzenei és műzenei szemelvények elsajátítása során kialakult éneklési képességek, zenei ismeretek.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, ritmus- és dallamhangszerek		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A tanult dalanyag ébrentartása, használatával az éneklési készség fejlesztése. További dalkincsbővítés, a motivált és örömteli éneklés kialakítása.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan- eszközök

4-5 mű éneklése tiszta intonációval az életkori sajátosságokat figyelembe véve (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), a következő kategóriák mindegyikéből: Zeneirodalmi szemelvények, mindegyik megismert stíluskorszakból legalább egy dal vagy dalrészlet, néhány rövid zenei téma: – gregorián, – reneszánsz, – barokk,	Osztály, csoport, egyéni éneklés „a cappella” hangszerrel, szöveggel, hangzókkal, szolmizálva, egy vagy több szólamban.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőképesség fejlesztése, dalok szövege, költői eszközök megfigyelése a zenei kifejezésben, virágénekek, szimbolika.	Megfelelő méretű, jól szellőztethető szakterem zongora vagy piano, ritmus-hangszerek. Tankönyv Ének.-
Egyszólamú és többszólamú világi és egyházi vokális anyag, és hangszeres művek témái a zenehallgatás anyagából válogatva. Magyar népzene és történeti dallamok (az életkornak megfelelő tematikus csoportokból válogatva): • régi rétegű és új stílusú népdalok, • életfordulók, jeles napok dalai, • pszalmódizáló népdalok, • a táncházban énekelt népdalok, • virágénekek, diákdalok, • históriás énekek. Más népek dalai.		<i>Idegen nyelvek:</i> más népek dalai eredeti szöveggel.	Zene középiskola 9-10.évfolyam Munkafüzet
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népzene: táncház, csárdás; egyházzene (zsoltár, korál, népének; világi zene (trubadúrének, ungarcsa), dal (népdal, műdal, egyházi és világi dal, reneszánsz kórusdal, opera.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret javasolt óra-szám 6
Előzetes tudás	Ritmikai és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlődő formaérzék, harmóniai alapkészségek.	
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár	
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A korábbi évek generatív és kreatív készségfejlesztés tevékenységeinek ismételése a korosztály elvárható zenei képességének és jellemző érdeklődésének megfelelő zenei példákon keresztül személyiségfejlesztés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok
		Tan-eszközök

Ritmus, metrum: Összetett és aszimmetrikus metrumokhoz kapcsolódó improvizációs gyakorlatok tapssal és ütőhangszerekkel, szabályos és szabálytalan hangsúlyozás, metrumváltások. Harmónia: A dúr-moll hangsor hármashangzatainak dallam alá illesztése – gitár, zongora, basszushang éneklése – a csoportban lévő hangszert tanulók, zeneiskolások vagy különösen érdeklődő tanulók	Egyéni, csoportos ének, ritmus, mozgás, hangszer, vizuális megoldások, szavak.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i>, szöveg hangsúlyok, prozódia. <i>Idegen nyelvek:</i> idegen nyelvű szövegek és fordításainak összehasonlítása a prozódia szempontjából.	Ritmus-hangszerek, hangszerek, nagy mozgástér
aktivizálásával. Harmonikus és diszharmonikus együtthangzás megszólaltatása (csoportban). Komponálás és rögtönzés összekapcsolása: Az énekes és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallamalkotási módok: recitálás – zsoltártónus, recitativo, díszítés a népzeneben és műzenében, zenei szerkesztés módok, zenei formák parafrázisa zenei és nem zenei eszközökkel: ritmus rondó, szekvencia, variáció, Egyszerű ritmus- és harmóniakíséret alkotása: osztinató, dudabasszus, orgonapont, tercelés. Kreatív közreműködés a tanult ritmikai, metrikai, dallami és harmóniai elemekből létrehozott és a tanult formai eszközökkel szerkesztett kompozíciók megszólaltatásában. Rögtönzés és komponálás egyéni és csoportos formában.		<i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése a zenei formákon keresztül. <i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei szerkesztésmód (egyszólamú dallamalkotás, homofónia, polifónia). Metrumfajta (egyszerű, összetett, aszimmetrikus), szabályos és szabálytalan hangsúlyozás. Prozódia. Hármashangzatok.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Felismerő kottaolvasás, nélkülözhetetlen zeneelméleti alapismeretek	Órakeret javasolt óra-szám 4
Előzetes tudás	Az általános iskolában megszerzett zeneelméleti alapismeretek a hagyományos klasszikus zenei notációról.	
További	Személyi: ének-zene szakos tanár	

feltételek	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Az eddig tanult felismerő kottaolvasási és zenei ismeretek megerősítése, rendezése az ismétlés és az összefüggések feltárása által. A további gyakorlás a befogadást és a felidézést kísérő kottakövetéssel valamint elemi szintű kottaolvasás alkalmazásával.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan- eszközök
Zeneelméleti alapismeretek: A zenei írásbeliség kialakulásának főbb jellemzői. A kottairás fejlődése: néhány neuma és a C kulcsok ismerete (csak információs szinten), az ötvonalas rendszertől eltérő notációk: tabulatúra. Ritmikai elemek, metrum, tempó: Táncok ritmikai sajátosságainak megfigyelése a tánc típusok tempóbeli, metrikai és ritmikai jellemzői szempontjából: néptánc – magyar és nem magyar példák, reneszánsz és barokk táncok ezek azonosítása hallás után és kottaképről. Harmóniai elemek: akkordok Partitúra:	Közös kottaolvasás, tábláról énekkel, lehetőség szerint egyénileg hangszerekkel. kottáról.	<i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.	Ötvonalas tábla, interaktív tábla, számítógép. tankönyv. Munka-füzet

Vokális és hangszeres partitúrák megismerése: zenehallgatás kottaképkövetéssel, témák azonosításával, előadói jelek és megvalósulás megfigyelésével, szólamok elrendeződésének ismerete.				
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Partitúra, notáció, tánc típus		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Befogadói kompetenciák fejlesztése			Órakeret javasolt óra-szám 4
Előzetes tudás	Korábbi évek során megszerzett kompetenciák, nyitott hozzáállás, zenei emlékek, tapasztalatok, koncertélmények.			
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A befogadás pályáinak szélesítésével, személyes – esztétikai, intellektuális, gyakorlati – zenei élmények szerzésével, irányított és önálló feldolgozással a személyiség és az esztétikai érzék fejlesztése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan- eszközök

A zene rendszerezésének különböző szempontjai (pl. kronológia, műfaj, forma, funkció, abszolút zene – programzene): A zene kapcsolatainak feltárása a társművészetekkel, irodalommal, történelemmel, kultúrtörténettel a szintézis teremtés igényével (az egyházzene kapcsolata a liturgiával, zenei élet a főúri rezidenciákon és a nyilvános koncerttermekben, operaházakban). Az alkotás – zenei reprodukció – befogadás viszonya (zeneszerzés és előadó-művészet kapcsolata, komponálás/lejegyzés – improvizáció), a zene funkciói (művészi zene – szórakoztató zene, liturgia, önkifejezés, ünnepek zenéi, tánc, alkalmazott zene). A zenei ismeretszerzés és információgyűjtés, a zenehallgatás lehetőségei a számítógép és az internet segítségével. A felfedezés örömeinek kialakítása a folyamatos tanári tartalomközlés helyett (zeneszerzők, életutak, életművek). Népzene és műzene kapcsolatai. Átköltés, átdolgozás, feldolgozás.	Tanulói kutatás, információgyűjtés és könyvtár, internet segítségével, kiselőadások. Tanulói hangszeres bemutatás, tanári hangszeres-énekes előadás. Hangversenylátogatás.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a műzene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a zene történelmi kapcsolódásai, zene a főúri rezidenciákon, zene a liturgiában, polgárosodás és a nyilvános koncerttermek, operaházak. <i>Idegen nyelvek:</i> zenehallgatási anyag idegen nyelven. <i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel. <i>Informatika:</i> információgyűjtés és az internet segítségével.	Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók, számítógép internet-kapcsolattal, tankönyv, Munkafüzet Zenehallgatás CD-k a gimnáziumok 9-10. évfolyama számára, hangtár, hozzáférhető hanganyag. DVD-k: koncert és operafilmmek
---	---	---	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népzene – műzene, világi zene – egyházzene, abszolút zene – programzene.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Zenehallgatás			Órakeret javasolt óra-szám 10
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.			
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Tájékozottság a zeneművek műfajában és a zenei stílusokban. Önálló „elemzés”, véleménykifejtés.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan- eszközök	
Az alábbi szempontok alapján válogatott és meghallgatott zenei részletek felismerése. Népzene: népdal, hangszeres népzene. Klasszikus zene: Az európai műzene kialakulása 1750-ig. Legfontosabb stílusjegyek, műfajok, zeneszerzők. Középkor és reneszánsz – az egyszólamúságból a többszólamúság első virágkoráig (gregorián, reneszánsz műfajok: motetta, mise, madrigál). A magyar reneszánsz. Barokk – a hangszeres műfajok és az opera kialakulása (concertáló stílus, basso continuo, monódia, fuga, korál, passió) XVII–XVIII. századi magyar műzene (Kájoni-kódex, Lócsei kézirat, Vietórisz-kódex anyagából).	Tanulói kutatás, információ-gyűjtés könyvtár, internet segítségével, kiselőadások. Tanulói hangszeres bemutatás, tanári hangszeres-énekes előadás. Hangverseny-látogatás.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a műzene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a zene történelmi kapcsolódásai, zene a főúri rezidenciákon, zene a liturgiában, polgárosodás és a nyilvános koncerttermek, operaházak. <i>Idegen nyelvek:</i> zenehallgatási anyag idegen nyelven. <i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel. <i>Informatika:</i> zenei információgyűjtés az internet	Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók, számítógép internet-kapcsolattal, Zenehallgatás CD-9-10. évfolyam számára, tankönyv, Munkafüzet, hangtár, hozzáférhető hanganyag, DVD-k	

		segítségével).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Stílusjegy, műfaj.		

Az osztályozó vizsga követelményei a 9. évfolyamon:

1. félév:

- Tudjon a vizsgázó önállóan elénekelni 6 dalt – a magyar népzene régi és új stílusú népdalaiból, más népek dalaiból, ill a műdalok közül válogatva – kifejezően és stílusosan .
- A meghallgatott zenei szemelvények közül a jellemző részletek alapján ismerjen fel 7 művet.
- Ismerje az adott korok – ókor, középkor, reneszánsz – jellemző stílusjegyeit.
- Tudjon könnyebb zenei idézetet szolmizálva (3# 3b előjegyzéssel) elénekelni.
- Ismerje a tanult művek műfaji jellemzőit, a hozzájuk tartozó zenei kifejezéseket.

2.félév:

- Tudjon a vizsgázó önállóan elénekelni 10 dalt – a magyar népzene régi és új stílusú népdalaiból, más népek dalaiból, ill a műdalok közül válogatva – kifejezően és stílusosan .
- A meghallgatott zenei szemelvények közül a jellemző részletek alapján ismerjen fel 12 művet.
- Ismerje az adott korok – ókor, középkor, reneszánsz, barokk, klasszika – jellemző stílusjegyeit, jelentősebb zeneszerzőit (Palestrina, Bach, Vivaldi, Händel, Haydn, Mozart, Beethoven).
- Tudjon könnyebb zenei idézetet szolmizálva (3# 3b előjegyzéssel) elénekelni.
- Ismerje a tanult művek műfaji jellemzőit, a hozzájuk tartozó zenei kifejezéseket.

Zenehallgatás anyaga

Népdal, hangszeres népzene, nemzetiségek zenéje, más népek dalai.

Klasszikus zenei anyag: a repertoár nem lezárt, stíluson, zeneszerzőn belül más művel helyettesíthető.

Gregorián énekek (pl.: Dies irae, Ut queant laxis,
H. Purcell: Dido és Aeneas - opera (részletek)
Palestrina és Lassus választott művei (motetta, madrigál, mise)
Johann Sebastian Bach: János passió - korál dallam
Johann Sebastian Bach: Brandenburgi versenye
Johann Sebastian Bach. h-moll szvit - részletek
Johann Sebastian Bach: d-moll toccata és fúga
Georg Friedrich Händel: Júdás Makkabeus - oratórium (részletek)
Georg Friedrich Händel: Messiás - Halleluja kórus
Antonio Vivaldi: egy szabadon választott versenymű

A továbbhaladás feltételei

A tanulók az énekes anyagból kb. 20 dalt és műrészletet részben kottából, részben emlékezetből kifejezően énekelnek csoportosan választhatóan hangszeres előadásban.

Képesek néhány dallamból (népdal, műdal, zenei téma) álló csokor felidézésére, 1-1 témán, műfajon, stílus körön belül is. Fakultatív követelmény egyszerűbb két- és háromszólamú kórusművek vagy azok részleteinek, kánonok éneklése.

A tanulók a generatív tevékenységek eredményeként érzékeljék, ismerjék fel a zenei kifejezés, a forma, műfaj és a zenei eszközök közti összefüggéseket. A kottakép elemeit és az alapvető zenei kifejezéseket ismerjék fel, értelmezzék, tanári segítséggel reprodukálják. A

tanulók a megtapasztalt zenei stílusokat, korszakokat, zeneműveket (min. 10 alkotást ismernek meg). A tanulók ismerjenek fel min. 10 alkotást.
Tudjanak tájékozódni a tanult műfajokban, stíluskorszakokban.
Tudjanak különbséget tenni a világi zene, egyházzene között.

A 10. évfolyam tanterve

Heti 1 óra, évi óraszám: 36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Éneklés			Órakeret javasolt óra-szám 12
Előzetes tudás	Az előző években megismert népzenei és műzenei szemelvények elsajátítása során kialakult éneklési képességek, zenei ismeretek.			
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek (ritmus-, dallamhangszer, zongora)			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult dalanyag ébrentartása, használatával az éneklési készség fejlesztése. További dalkincsbővítés, a motivált és örömteli éneklés kialakítása, helyes énektechnikával és hangképzéssel. Stílusos, kifejező éneklés.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
4-5 mű éneklése tiszta intonációval és helyes hangképzéssel az életkori sajátosságokat figyelembe véve (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), a következő kategóriák mindegyikéből: Zeneirodalmi szemelvények, mindegyik megismert stíluskorszakból legalább egy dal vagy dalrészlet, néhány rövid zenei téma: – bécsi klasszikus, – romantikus, – XX. századi, kortárs. Egyszólamú és többszólamú világi és egyházi vokális anyag, és hangszeres művek témái a zenehallgatás anyagából válogatva. Néhány populáris zenei szemelvény a zenehallgatás anyagából válogatva (lásd a magyar anyag a Zenehallgatási anyag megfelelő része). Magyar népzene és történeti dallamok (az életkornak megfelelő tematikus csoportokból válogatva):	Osztály, csoport, egyéni éneklés „a cappella” hangszerrel, szöveggel, hangzókkal, szolmizálva, egy vagy több szólamban	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, dalok szövege, költői eszközök megfigyelése a zenei kifejezésben, magyar népballadák, virágénekek, szimbolika. <i>Idegen nyelvek:</i> más népek dalai eredeti szöveggel.	Megfelelő méretű, jól szellőztethető szakterem ,zongora vagy piano, ritmus-hangszerek. Tankönyv Munkafüzet	

– búcsúzó, keservek, • életfordulók, jeles napok dalai, • a táncházban énekelt népdalok, • balladák, • verbunkos dallamok. Más népek dalai.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népzene: ballada: jaj-nóta, sirató, táncház, népies műdal, verbunk, csárdás; egyházzene (zsoltár, korál, népének, spirituálé); dal (népdal, műdal, egyházi és világi dal, romantikus dal, szórakoztató zenei dal)		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység		Órakeret javasolt óra-szám 6
Előzetes tudás	Ritmikai és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlődő formaérzék, harmóniai alapkészségek.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A korábbi évek generatív és kreatív készségfejlesztés tevékenységeinek ismételése a korosztály elvárható zenei képességének és jellemző érdeklődésének megfelelő zenei példákon keresztül személyiségfejlesztés.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan- eszközök
Ritmus, metrum: Összetett és aszimmetrikus metrumokhoz kapcsolódó improvizációs gyakorlatok tapssal és ütőhangszerekkel, szabályos és szabálytalan hangsúlyozás, metrumváltások. Dallam: Szövegalkotás egyszerű dallamra, jellegzetes ritmusokra és „vissza”. Ismert dallamra új szöveg illesztése. Versmegzenésítés. A zenei és a szöveg hangsúlyai (prozódia) a gyakorlatban. Eredeti nyelvű szöveg és fordításainak összehasonlítása. Klasszikus és populáris műfajok. Zenei prozódia megfigyelése, reprodukciója.	Egyéni, csoportos ének, ritmus, mozgás, hangszer, vizuális megoldások, szavak.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegalkotás egyszerű dallamra, versmegzenésítés, szöveg - hangsúlyok, prozódia. <i>Idegen nyelvek:</i> idegen nyelvű szövegek és fordításainak összehasonlítása a prozódia szempontjából. <i>Matematika:</i>	Ritmus-hangszerek, és más hangszerek, nagy mozgástér.

Harmónia: A dúr-moll hangsor hármashangzatainak dallam alá illesztése – gitár, zongora, basszushang éneklése – a csoportban lévő hangszert tanulók, zeneiskolások vagy különösen érdeklődő tanulók aktivizálásával. Harmonikus és diszharmonikus együtthangzás megszólaltatása (csoportban). Komponálás és rögtönzés összekapcsolása: Az énekes és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallamalkotási módok: recitálás – zsoltártónus, recitativo, díszítés a népzeneben és műzenében, zenei szerkesztés módok, zenei formák parafrázisa zenei és nem zenei eszközökkel: ritmus rondó, szekvencia, periódus, variáció, Arany metszés a zenében és a természetben. Ismert dallamhoz ritmuskíséret vagy adott ritmuskísérethez dallamalkotás. Egyszerű ritmus- és harmóniakíséret alkotása: osztinató, orgonapont, T-D ingamozgás, tercelés. Kreatív közreműködés a tanult ritmikai, metrikai, dallami és harmóniai elemekből létrehozott és a tanult formai eszközökkel szerkesztett kompozíciók megszólaltatásában. Rögtönzés és komponálás egyéni és csoportos formában.		absztrakt gondolkodás fejlesztése a zenei formákon keresztül. <i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei szerkesztésmód (egyszólamú dallamalkotás, homofónia, polifónia). Metrumfajta (egyszerű, összetett, aszimmetrikus), szabályos és		

	szabálytalan hangsúlyozás. Prosódia. Hármashangzatok.
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Felismerő kottaolvasás, nélkülözhetetlen zeneelméleti alapismeretek			Órakeret javasolt óra-szám 4
Előzetes tudás	Az előző években megszerzett zeneelméleti alapismeretek a hagyományos klasszikus zenei notációról.			
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek			
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Az eddig tanult felismerő kottaolvasási és zenei ismeretek megerősítése, rendezése az ismétlés és az összefüggések feltárása által. A további gyakorlás a befogadást és a felidézést kísérő kottakövetéssel valamint elemi szintű kottaolvasás alkalmazásával.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan- eszközök
A kottairás fejlődése: az ötvonalas rendszertől eltérő notációk: tabulatúra, aleatorikus zene, betűs akkordjelölés. Ritmikai elemek, metrum, tempó: Táncok ritmikai sajátosságainak megfigyelése a tánc típusok tempóbeli, metrikai és ritmikai jellemzői szempontjából: néptánc – magyar és nem magyar példák, modern táncok, ezek azonosítása hallás után és kottaképről. Harmóniai elemek: akkordfűzések megfigyelése. Partitúra: Vokális és hangszeres partitúrák megismerése: zenehallgatás kottaképkövetéssel, témák azonosításával, előadói jelek és megvalósulás megfigyelésével, szólamok elrendeződésének ismerete.		Közös kottaolvasás tábláról énekkel, lehetőség szerint egyéni hangszerekkel.	<i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.	Ötvonalas tábla, interaktív tábla, számító- gép. tankönyv

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Partitúra, notáció, tánc típus, beat, swing ritmus.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Befogadói kompetenciák fejlesztése		Órakeret javasolt óra-szám 4
Előzetes tudás	Korábbi évek során megszerzett kompetenciák, nyitott hozzáállás, zenei emlékek, tapasztalatok, koncertélmények.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadás pályáinak szélesítésével, személyes – esztétikai, intellektuális, gyakorlati – zenei élmények szerzésével, irányított és önálló feldolgozással a személyiség és az esztétikai érzék fejlesztése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
A zene rendszerezésének különböző szempontjai (pl. kronológia, műfaj, forma, funkció, abszolút zene – programzene): A zene kapcsolatainak feltárása a társművészetekkel, irodalommal, történelemmel, kultúrtörténettel a szintézis teremtés igényével (az egyházzene kapcsolata a liturgiával, zenei élet a főúri rezidenciákon és a nyilvános koncerttermekben, operaházakban). Az alkotás – zenei reprodukció – befogadás viszonya (zeneszerzés és előadó-művészet kapcsolata, komponálás/lejegyzés – improvizáció), a zene funkciói (művészi zene – szórakoztató zene, liturgia, önkifejezés, ünnepek zenéi, tánc, alkalmazott zene). A zenei ismeretszerzés és információgyűjtés, a zenehallgatás lehetőségei a számítógép és az internet segítségével. A felfedezés örömeinek kialakítása a folyamatos tanári tartalomközlés helyett (zeneszerzők, életutak, életművek). Műalkotás-„elemzés,” önálló véleménynyilvánítás (művészi érték-	Tanulói kutatás, információ-gyűjtés könyvtár, internet segítségével, kiselőadások. Tanulói hangszeres bemutatás, tanári hangszeres-énekes előadás. Hangverseny-látogatás. Elektronikus forrás.	Magyar nyelv és irodalom: a műzene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a zene történelmi kapcsolódásai, zene a főúri rezidenciákon, zene a liturgiában, polgárosodás és a nyilvános koncerttermek, operaházak. Idegen nyelvek: zenehallgatási anyag idegen nyelven. Vizuális	Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók, számítógép internet-kapcsolattal, Zenehallgatás CD-k a 9-10. évfolyam számára, tankönyv, munkafüzet, hangtár, hozzáférhető hanganyag.

giccs). Népzene és műzene kapcsolatai. A jazz és a populáris zene műfajainak kapcsolódási pontjai. Átköltés, átdolgozás, feldolgozás, stílusok keveredése, zenei humor, pl. komolyzenei témák megjelenése a médiában és a populáris műfajokban, világzenei példák zenei forrásai. Jazzhangszerek. Egy zeneművészettel való kapcsolat megadott témából választva (pl. élet, halál, születés, gyász, haza, szerelem, gúny, vallás, szabadság, küzdelem, béke)		<i>kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel. <i>Informatika:</i> információgyűjtés az internet segítségével.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népzene – műzene, világi zene – egyházzene, abszolút zene – programzene, komolyzene-populáris zene, tánczene, filmzene, alkalmazott zene,		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Zenehallgatás		Órakeret javasolt óra-szám 10
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Tájékozottság a zeneművek műfajában és a zenei stílusokban. Önálló „elemzés”, véleménykifejtés.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
Az alábbi szempontok alapján válogatott és meghallgatott zenei részletek felismerése. Népzene: népdal, hangszeres népzene, népies műdal, cigányzene. Klasszikus zene: Bihari János, Lavotta János és Csermák Antal verbunkos zenéje.	Tanulói kutatás, információ-gyűjtés könyvtár, internet segítségével, kiselőadások. Tanulói hangszeres bemutatás,	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a műzene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a	Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók, számítógép internet-

Bécsi klasszika – a klasszikus zenei formák és műfajok (szonáta elvű formai építkezés, kamarazene, szimfónia, opera buffa), Haydn, Mozart, Beethoven. Romantika – dalciklus, hangszeres előadási darabok, opera és zenedráma (nemzeti jelleg a zenében, hangszeres virtuozitás, összművészet, az érzelmek szélsőséges megjelenítése, miniatűr kompozíciók és monumentalitás – formai és dallami jellemzők: szabad formák, kromatikus dallamalkotás, díszítés). A századforduló és a XX. század zenéje – a stílusegység felbomlása, új zenei irányzatok (impresszionizmus, verizmus, dodekafónia, avantgárd, experimentális zene, expresszionizmus, elektronikus zene). Korunk zenéje a második világháborútól napjainkig. A klasszikus zenén túl: a jazz műfajai a kezdetektől napjainkig, a beat és a klasszikus rock, a világzene, a szórakoztató zene műfajai, filmzene és alkalmazott zene. A mai populáris zene irányzatai. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).	tanári hangszeres-énekes előadás. Hangverseny-látogatás. Elektronikus forrás.	zene történelmi kapcsolódásai, zene a főúri rezidenciákon, zene a liturgiában, polgárosodás és a nyilvános koncerttermek, operaházak. <i>Idegen nyelvek:</i> zenehallgatási anyag idegen nyelven. <i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel. <i>Informatika:</i> zenei információ-gyűjtés az internet segítségével).	kapcsolattal, Zenehallgatás CD-a 9-10. évfolyam számára, tankönyv, munkafüzet Gonda János: A populáris zene antológiája, hangtár, hozzáférhető hanganyag.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Stílusjegy, műfaj.		

Az osztályozó vizsga követelményei a 10. évfolyamon:

1. félév:

- Tudjon a vizsgázó önállóan elénekelni 6 dalt – a magyar népzene régi és új stílusú népdalaiból, más népek dalaiból, ill a műdalok közül válogatva – kifejezően és stílusosan .
- A meghallgatott zenei szemelvények közül a jellemző részletek alapján ismerjen fel 7 művet.
- Ismerje az adott kor – romantika – jellemző stílusjegyeit, jelentősebb zeneszerzőit (Erkel, Liszt, Schubert, Chopin, Verdi, Wagner, Mendelssohn).
- Tudjon könnyebb zenei idézetet szolmizálva (3# 3b előjegyzéssel) elénekelni.
- Ismerje a tanult művek műfaji jellemzőit, a hozzájuk tartozó zenei kifejezéseket.

2.félév:

- Tudjon a vizsgázó önállóan elénekelni 10 dalt – a magyar népzene régi és új stílusú népdalaiból, más népek dalaiból, ill a műdalok közül válogatva – kifejezően és stílusosan .
- A meghallgatott zenei szemelvények közül a jellemző részletek alapján ismerjen fel 7 művet.

- Ismerje az adott korok – a századforduló és a XX. század valamint a kortárs zene – jellemző stílusjegyeit, jelentősebb zeneszerzőit (Kodály, Bartók, Ligeti, Durkó, Debussy, Schönberg, Orff, Sztravinszkij, Bernstein).
- Ismerje a jazz jelentősebb műfajait és a klasszikus rock néhány képviselőjét.
- Tudjon könnyebb zenei idézetet szolmizálva (3# 3b előjegyzéssel) elénekelni.
- Ismerje a tanult művek műfaji jellemzőit, a hozzájuk tartozó zenei kifejezéseket.
- Legyen képes önállóan zenei művek befogadására, megértésére és élvezetére.

Zenehallgatás

Népdal, hangszeres népzene, nemzetiségek zenéje, népies műdal, cigányzene, verbunkos zene, romantikus szerzők nemzeti táncai (Chopin, Brahms, Dvořák).

Klasszikus zenei anyag: stíluson, zeneszerzőn belül más művel helyettesíthető.

Joseph Haydn: Kaiser kvartett vonósnégyesolfgang Amadeus Mozart: egy választott operájának részlete

Ludwig van Beethoven: IX. (d-moll) szimfónia, Op. 125. – zárótétel - Örömda.

Franz Schubert: Téli utazás (Winterreise) D. 911– részletek.

Franz Schubert: Erlkönig, Op. 1. D. 328.

Felix Mendelssohn-Bartholdy: Szentivánéji álom (Sommernachtstraum), Op. 21. - Nászinduló

Erkel Ferenc: Bánk bán – részletek.

Robert Schumann: Dichterliebe, Op. 48. – részletek.

Liszt Ferenc: Les Préludes

Giuseppe Verdi: Nabucco – Rabszolgák kórusa

Wagner, Richard: A nürnbergi mesterdalnokok (Die Meistersinger von Nürnberg) – nyitány

Szergej Rahmanyinov: Vocalise, Op. 34, No. 14.

Claude Debussy: Clair de lune (Holdfény).

Maurice Ravel: Bolero.

Carl Orff: Carmina Burana.

Bartók Béla: Divertimento, BB 118, 1. tétel.

Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus.

Conlon Nancarrow: Etüdök gépzongorára (Studies for prepared player piano).

Kurtág György: József Attila-töredékek, Négy dal Pilinszki János verseire

Arvo Pärt: Magnificat.

Steve Reich: Zene 18 zenészre (Music for 18 Musicians).

Eötvös Péter: Mese (1968), Tücsökzene (1970).

Populáris zenei szemelvények:

magyar anyag./elsősorban éneklésre/

külföldi anyag: Gonda János:A populáris zene antológiája c. kiadványból

CÍM	SZERZŐ	ELŐADÓ
A hetedik	Póka – József Attila	Hobo Blues Band
Apám hitte	Presser, Zorán – Dusán	Zorán
Az utcán	Szörényi – Bródy	Illés együttes
Azért vannak a jó barátok	Máté Péter – S. Nagy István	Máté Péter
Budapest	Cseh Tamás – Másik János – Bereményi Géza	Cseh Tamás

Európa	Varga Miklós – Varga Mihály	Varga Miklós
Felkelt a napunk...	Szörényi – Bródy	Illés együttes
Gyöngyhajú lány	Presser – Adamis	Omega
Ha én rózsá volnék	Szörényi – Bródy	Koncz Zsuzsa
Ha itt lennél velem	Republic együttes	Republic
Ilyenek voltunk	Kovács Ákos	Ákos
Iskolatáska	Hajdú – Demjén	Bergendy együttes
Könnyű álmot hozzon az éj	Várkonyi – Miklós	Charlie
Levél a távolból	Szörényi – Bródy	Fonográf
Mama kérlek	Bródy János	Koncz Zsuzsa
Miénk itt a tér	Presser – Adamis	LGT
Miért hagytuk, hogy így legyen	Szörényi – Bródy	Illés együttes
Mondd, hogy nem haragszol	Szörényi – Bródy	Fonográf
Most múlik pontosan	Kiss Tibor	Quimby
Ne várd a májust	Bródy János	Zorán
Nemzeti dal	Tolcsvai László – Petőfi Sándor	Tolcsvai László
Nézz az ég felé	Lerch István – Horváth Attila	Charlie
Szállj fel magasra	Gallai Péter – Köves Miklós	Piramis
Szólj rám, ha hangosan énekelek	Presser Gábor	LGT
Te majd kézen fogsz és hazavezetsz	Presser Gábor	Presser Gábor
Ugye mi jó barátok vagyunk	Presser – Dusán	LGT, Zorán, Demjén
Valaki mondja meg	Presser – Adamis	Presser Gábor
Várj, míg felkel majd a nap	Lerch – Demjén	V'Moto-Rock
Zene nélkül mit érek én	Máté Péter	Máté Péter

Jazz, világzenei művek CD-DVD-felvételei.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók az énekes anyagból 40 dalt és műrészletet részben kottából, részben emlékezetből kifejezően énekeljenek csoportosan.

Legyenek képesek néhány dallamból (népdal, műdal, zenei téma) álló csokor felidézésére egy-egy témán, műfajon, stíluskörön belül is.

Egyszerűbb két- és háromszólamú kórusművek vagy azok részletei, kánonok éneklése csoportosan.

A tanulók a generatív tevékenységek eredményeként érzékeljék, ismerjék fel a zenei kifejezés, a forma, a műfaj és a zenei eszközök közti összefüggéseket.

A kottakép elemeit és az alapvető zenei kifejezéseket ismerjék fel és értelmezzék, tanári segítséggel reprodukálják.

Legyenek képesek a műalkotások üzenetét felismerni, a bennük megjelenő sors- és magatartásmintákat értelmezni, gondolatiságukat, morális és humánus tartalmukat megérteni.

A kiemelkedő zenei műalkotások megismerése által korunk kulturális sokszínűségében igazodjanak el.

A tanulók sokféle zenei stílust, korszakot, zeneművet megismertek (min. 20 alkotás).

A tanulók ismerjenek fel minimum 20 alkotást.

Tudjanak tájékozódni a legfontosabb műfajokban és a stíluskorszakokban.

A műveket kontextusba helyezve legyenek képesek saját élményeket is felidézni, választásaikat indokolják meg.

Különbséget tudjanak tenni világi zene, egyházzene, szórakoztató, alkalmazott zene, programzene, abszolút zene között.

A két év során az áttekintést segítő különböző szempontok alapján ismerjék meg a különböző zenei stílusok jellemzőit, kronológiailag és műfajilag rendezettség alakuljon ki az eddig megszerzett és ebben az időszakban kiegészített zenei ismeretekben.